

23. Нетудихата К.Л., Трущенко І.С. Теоретичні засади діагностики фінансового стану підприємства в системі антикризового управління. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Випуск 1 (12). С. 207–210.

24. Нетудихата К.Л. Фінансова стійкість машинобудівних підприємств України на сучасному етапі розвитку економіки. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 15. С. 167-173.

Турчак В.В., кандидат економічних наук,
доцент кафедри бізнесу і права,
Вінницький інститут Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2557-2534>

Євась Т.В., старший викладач
кафедри бізнесу і права,
Вінницький інститут Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9637-7341>

Мартинюк Н.Р., магістрант 2-го року
підготовки, спеціальність «Менеджмент»
Миколаївський міжрегіональний інститут
розвитку людини Університету «Україна»

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2024-30-7>

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

MANAGEMENT OF THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE IN MODERN CONDITIONS

Анотація. У статті розглянуто зміст управління фінансовою стійкістю з погляду макро- та мікроекономіки. Уточнено сутність «управління фінансовою стійкістю» як комплексного поняття. Сформульовано головну мету управління фінансовою стійкістю, якою виступають забезпечення та підтримка фінансової стабільності підприємства у складних реаліях сьогодення. Виявлено, що фінансова стійкість підприємства одночасно є метою управління, об'єктом оцінювання, регулювання та контролю; є об'єктом управлінського впливу та компонентом системи менеджменту. Визначено, що для ефективної реалізації процесу управління фінансовою стійкістю підприємства необхідно впроваджувати відповідні функції управління.

Ключові слова: фінансова стійкість, управління фінансовою стійкістю, фінансовий менеджмент, механізм управління фінансовою стійкістю, фінансовий стан підприємства.

Abstract. The article examines the content of financial stability management from the point of view of macro- and microeconomics. The essence of «financial stability

management» as a complex concept is clarified. The main goal of financial stability management is formulated, which is the provision and support of the financial stability of the enterprise in the complex realities of today. It was found that the financial stability of the enterprise is simultaneously the goal of management, the object of assessment, regulation and control; is an object of managerial influence and a component of the management system. It was determined that for the effective implementation of the process of managing the financial stability of the enterprise, it is necessary to implement the appropriate management functions.

Key words: financial stability, financial stability management, financial management, financial stability management mechanism, financial state of the enterprise.

Постановка проблеми. Сучасні умови функціонування вітчизняних підприємств є особливо складними, нестабільними, із значним ступенем невизначеності, що у значній мірі обумовлено російською військовою агресією щодо України.

В таких обставинах суттєво посилюється важливість досягнення та забезпечення достатньої фінансової стійкості суб'єкта господарювання як основи його стабільної діяльності, що, в свою чергу, залежить від ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства.

При цьому управління фінансовою стійкістю є ключовим елементом системи фінансового менеджменту підприємства, що пов'язаний з процесом прийняття управлінських рішень щодо формування такого стану фінансових ресурсів, який зможе забезпечити суб'єкту господарювання фінансову автономію і стабільність, прибутковість та платоспроможність.

Для цього підприємство повинно залучати не лише необхідний обсяг фінансових ресурсів, але й формувати оптимальну структуру капіталу, максимізувати фінансові результати, підтримувати достатній рівень ліквідності, тобто, мати належний фінансовий стан [10, с. 48].

Суттєвої актуальності дослідженню управління фінансовою стійкістю підприємства на сьогодні додає також важкість прогнозування тенденцій економічного розвитку, а це призводить до того, що менеджерам необхідно приймати нетрадиційні сміливі рішення аби підприємство змогло вижити в складних обставинах за умов високого ризику [8, с. 83].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства досліджують у своїх роботах такі науковці, як: Адонін С.В., Беялов Т.Е., Голеско І.О., Мельник С.В., Нікола С.О., Савченко М.В., Скочко Ж.В., Сподіна А.О., Тарасенко І.О., Цимбалюк І.В., Шиманська Д.О. та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сутності управління фінансовою стійкістю підприємства, її мети, цілей, задач та функцій.

Виклад основного матеріалу. У системі управління підприємством та його різними напрямками діяльності найбільш складним та відповідальним є управління фінансами [9, с. 24].

Тому фінансову стійкість необхідно розглядати з точки зору макро- та мікроекономіки.

Макроекономічний підхід акцентує увагу на зв'язку та синергетичному ефекті впливу окремих підприємств та зовнішнього середовища як на фінансову стійкість економічної системи, так і на фінансову стійкість окремого підприємства. Тобто, фінансова стійкість – це динамічна інтегральна характеристика економічної системи країни, що розвивається, за якої всі її елементи знаходяться у рівновазі, здатні протистояти дії негативних зовнішніх та внутрішніх факторів, для збереження максимальної ефективності діяльності та забезпечення економічного зростання.

За мікроекономічним підходом фінансова стійкість розглядається як спроможність окремих підприємств підтримувати кредитоспроможність, платоспроможність та ліквідність на рівні, необхідному для безперервної діяльності та здатності генерувати прибуток, а критерієм оцінювання при цьому виступають значення відповідних показників [7, с. 25-26].

Економічна сутність фінансової стійкості полягає в тому, що вона дозволяє оцінити здатність підприємства стабільно функціонувати та ефективно розвиватись, зберігаючи при цьому рівновагу своїх активів та пасивів в умовах зміни впливу внутрішніх та зовнішніх факторів середовища його господарювання [3, с. 55].

Фінансова стійкість підприємства – це такий стан, за якого суб'єкт підприємницької діяльності з мінімальним ризиком спроможний мобілізувати фінансові ресурси, необхідні для забезпечення господарської діяльності [1].

Отже, управління фінансовою стійкістю підприємства являє собою комплекс принципів, методів та заходів фінансової діяльності, що спрямовані на забезпечення його фінансової рівноваги, кредито- і платоспроможності в умовах впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування.

Високий рівень фінансової стійкості підвищує інвестиційну привабливість підприємства, а низький рівень може призвести до нестачі у нього коштів для фінансування поточної та інвестиційної діяльності, до неплатоспроможності і навіть банкрутства [5, с. 176].

Складність та специфіка фінансової стійкості підприємства полягає в наступному:

1) як мета управління та об'єкт оцінювання, регулювання і контролю – фінансова стійкість є базовою передумовою функціонування, без якої неможливе ефективне виконання функцій та досягнення цілей діяльності підприємства;

2) як об'єкт управлінського впливу – фінансова стійкість визначається факторами, що створюють загрозу її втрати;

3) як компонент системи менеджменту – фінансова стійкість характеризується цільовими показниками діяльності, що відображають її кількісний аспект [7, с. 26].

Головною метою управління фінансовою стійкістю підприємства є постійне підтримання його сталого становища на основі реалізації заходів, спрямованих на запобігання кризових ознак втрати стабільності діяльності, платоспроможності, кредитоспроможності та погіршення економічної безпеки підприємства.

Для реалізації даної мети необхідно встановити наступні конкретні цілі:

- 1) збалансування активів та пасивів: забезпечити достатність власного капіталу, гнучкість структури капіталу та організувати ефективний рух капіталу;
- 2) збалансування доходів і витрат: збільшити обсяги виробництва, оптимізувати структуру витрат на виробничо-господарську діяльність, сформувавши достатній рівень рентабельності;
- 3) збалансування грошових потоків: знизити заборгованість, забезпечити кредитоспроможність, платоспроможність та самофінансування [6, с. 69].

Основними задачами управління фінансовою стійкістю підприємства є:

- забезпечення необхідними фінансовими ресурсами операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;
- забезпечення ефективності процесу залучення та використання фінансових ресурсів підприємства;
- визначення ефективних напрямів вкладання капіталу, оцінка раціональності його використання;
- визначення шляхів збільшення загального фінансового результату;
- обґрунтування оптимальності фінансові відносини з бюджетом, банками та іншими кредиторами і контрагентами [2, с. 12].

Мета, цілі та задачі управління фінансовою стійкістю реалізуються через відповідні функції, наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Функції управління фінансовою стійкістю підприємства

Функція	Зміст
Планування	Рух капіталу планується відповідно до потреб підприємства; узгодження платежів та грошових коштів в короткостроковому періоді, виявлення проблемних термінів розрахунків та резервів коштів
Мотивація	Сприяє відповідальному ставленню до виконання обов'язків, організовує діяльність менеджерів, зменшує рівень впливу суб'єктивних людських чинників і дозволяє своєчасно реагувати на фінансові труднощі
Облік	Дозволяє отримати дані для аналізу і прогнозування фінансової стійкості підприємства
Аналіз	Здійснюється на основі узагальнюючих показників оцінки фінансової стійкості, визначення джерел покриття запасів, дослідження структури капіталу і ресурсів підприємства; оцінки платоспроможності і ліквідності
Контроль	Дозволяє контролювати процес реалізації стратегій розвитку підприємства на довгострокову перспективу і вживати заходів для підтримки фінансової стійкості
Моніторинг	Відстеження ефективності управління фінансовою стійкістю в процесі реалізації заходів щодо поліпшення, збереження існуючого фінансового становища

Джерело: складено авторами на основі [6, с. 70-71].

Впровадження та виконання кожної із наведених вище функцій передбачає застосування відповідних фінансових методів, форм та належного фінансового

інструментарію, що об'єднанні у систему взаємопов'язаних елементів, які забезпечують формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства.

Крім того, формування механізму фінансового менеджменту є елементом забезпечення фінансової стійкості підприємства як одного з факторів досягнення належного рівня фінансової безпеки організації, що, в свою чергу, виступає складовою загальної економічної безпеки підприємства [4, с. 76].

Висновки. Управління фінансовою стійкістю підприємства – це складна система, що включає принципи, методи і заходи фінансової діяльності, щодо забезпечення фінансової рівноваги суб'єкта господарювання, його кредитоспроможності та платоспроможності в складних й невизначених умовах господарювання. На сьогодні основною метою управління фінансовою стійкістю підприємства повинно стати запобігання втрати ним стабільності та недопущення погіршення його фінансової й економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Адонін С.В., Шиманська Д.О. Управління фінансовою стійкістю суб'єкта підприємницької діяльності. *Ефективна економіка*. 2022. №3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2022/73.pdf
2. Белялов Т.Е., Скочко Ж.В. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її зміцнення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. №18 (58). С. 9-14.
3. Голеско І.О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2017. Вип. 30. С. 49-70.
4. Євась Т.В., Турчак В.В., Слободян Д.Т. Механізм фінансового менеджменту на підприємстві. *Подільський науковий вісник*. 2023. №4 (28). С. 73-77. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/4_2023/Yevas_Turchak.pdf
5. Нікола С.О. Фінанси підприємств : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 206 с.
6. Савченко М.В., Мельник С.В., Цимбалюк І.В. Управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю підприємства як інструмент посилення його економічної безпеки. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. №11 (221). С. 61-74.
7. Сподіна А.О., Тарасенко І.О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2022. №12 (131). С. 24-31.
8. Ткаченко М.І., Євась Т.В., Свідерська У.Ю. Фінансовий менеджмент підприємства в умовах невизначеності. *Подільський науковий вісник*. 2018. №3. С. 82-88. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/3_2018/2/Tkachenko_vas.pdf
9. Турчак В.В., Євась Т.В., Слободян Д.Т. Фінансовий менеджмент як елемент системи управління підприємством. *Подільський науковий вісник*. 2023. №3 (27). С. 23-28. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/3_2023/Turchak_Yevas.pdf
10. Чорна Л.О., Євась Т.В., Боронін А.О.. Управління фінансовим станом підприємства: теоретичні аспекти. *Подільський науковий вісник*. 2023. №3 (27). С. 47-52. URL: https://pnv.in.ua/images/Magazine/3_2023/Chorna_Yevas.pdf

11. Швед В.В., Омельченко О.В., Мартинюк В.С. Концептуальні та методологічні підходи до визначення стійкості фінансового стану підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2024. № 1(29). С. 30-38

12. Швед В.В., Омельченко О.В., Штифлюк В.В. Про деякі питання оцінки фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2022. №68. С. 145-150

13. Швед В.В., Дробязко О.О. Фінансове планування на підприємствах. *Подільський науковий вісник*. 2017. № 1. С. 46-49

14. Швед В., Свиридчук Я. Теоретико-методичні засади визначення фінансової ефективності на підприємстві. *Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет конференції: Наука і життя: сучасні тенденції, інтеграція у світову наукову думку*. 2011. С. 83-85

Чорна Л.О., доктор економічних наук,
професор, науковий співробітник кафедри
управління бізнесом та розвитком села,
Сільськогосподарська академія Університету
Вітаутаса Великого,
м. Каунас, Литовська республіка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7142-4597>
Андрющенко В.П. магістрант 2-го року
підготовки, спеціальність «Менеджмент»
Миколаївський міжрегіональний інститут
розвитку людини Університету «Україна»

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2024-30-8>

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СУТНОСТІ АСОРТИМЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE ESSENCE OF CORPORATE ASSORTMENT POLICY

Анотація. У статті детально аналізуються методичні підходи до формування асортиментної політики підприємств, особлива увага приділяється взаємозв'язку асортиментної політики з маркетинговим середовищем. Автори визначають ключові зовнішні чинники (демографічні, економічні, природні, технологічні, політичні та культурні), які впливають на асортиментну стратегію компаній, та вказують на необхідність їх комплексного аналізу для ефективного асортиментного планування.

Автори пропонують різноманітні методики аналізу асортименту, включаючи АВС-аналіз та портфельний аналіз, що дозволяють глибоко аналізувати продуктові лінії та їх відповідність до потреб ринку. Особлива увага приділяється впливу цих методик на оптимізацію асортиментної матриці, раціоналізацію виробництва, та ефективність стратегій збуту.